



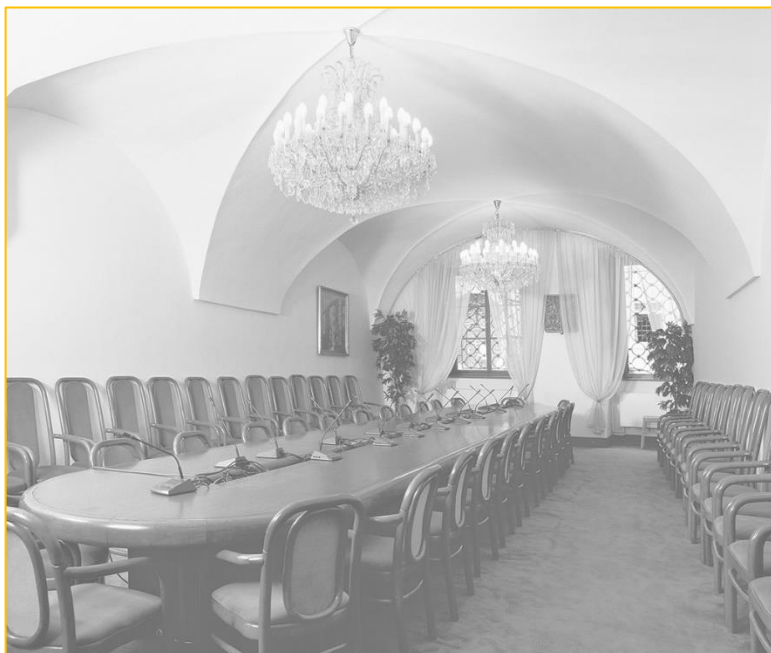
POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

PARLAMENTNÍ
INSTITUT

STANOVISKA

Státní pomoc některým osobám poškozeným protiepidemickými opatřeními

Informační podklad ke kompatibilitě návrhu
na vydání zákona o státní pomoci při mimořádných
opatřeních vyhlášených v souvislosti s epidemií
koronaviru SARS CoV-2 (odškodňovací zákon)
(sněmovní tisk 1039) s právem EU



Informační podklad č. 1039
listopad 2020
autor: Miroslav Jakab

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	ŘADA: STANOVISKA
Název: Státní pomoc některým osobám poškozeným protiepidemickými opatřeními	Typ řady: online
Autor: Jakab, M.	URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=4
Číslo: Stanovisko č. 1039	První vydání řady: říjen 1998
Datum: listopad 2020	Frekvence vydání řady: nepravidelná
Klíčová slova: státní podpora; covid-19; odškodnění; kompatibilita	Zaměření: stanoviska kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU
	Jazyk: CZ
	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

**Oddělení
všeobecných
studií**

STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	

**Oddělení pro
evropské
záležitosti**

STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
---	--	---	--	---

**Oddělení
komunikace
a vzdělávání**

INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů
---	---	--	---	---

Informační podklad ke kompatibilitě návrhu na vydání zákona o státní pomoci při mimořádných opatřeních vyhlášených v souvislosti s epidemií koronaviru SARS CoV-2 (odškodňovací zákon), sněmovní tisk 1039, s právem EU

Úvod:

Cílem navržené úpravy je založit právo podnikatelů vykonávajících podnikatelskou činnost na základě zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (dále jen „ZŽP“), nebo obdobným způsobem (dále též „subjekty státní pomoci“) na částečnou nebo úplnou náhradu „fixních nákladů“ v souvislosti s určitými mimořádnými opatřeními přijatými vládou, Ministerstvem zdravotnictví nebo krajskou hygienickou stanicí v reakci na pandemii covidu-19 (§ 2 odst. 1 navržené úpravy). Podle § 2 odst. 3 navržené úpravy se fixními náklady rozumí „dlouhodobé, nepřetržité, smluvně zajištěné fixní náklady“ konkretizované za pomoci výčtu taxativně vymezených finančních nákladů a demonstrativně vymezených provozních nákladů. Subjekty státní pomoci mají nárok na státní pomoc v podobě 100% náhrady fixních nákladů vzniklých v době trvání mimořádných opatření, pokud bylo provozování jejich podnikatelské činnosti zakázáno. Pokud bylo provozování podnikatelské činnosti subjektů státní pomoci omezeno, mají nárok na 50% náhradu fixních nákladů (§ 3 navržené úpravy). Žádost o poskytnutí státní pomoci je třeba podat orgánu určenému nařízením vlády do 90 dnů po skončení trvání mimořádných opatření (§ 4 navržené úpravy).

Stanovisko Pl:

Z hlediska souladu navržené úpravy s právem EU je nejvýznamnější úprava státních podpor obsažená v čl. 107 a násl. Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“). Podle čl. 107 odst. 1 SFEU jsou „[p]odpory poskytované v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, [...], pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy, neslučitelné s vnitřním trhem, nestanoví-li Smlouvy jinak.“ Toto stanovisko se zaměřuje na otázku, zda navržená úprava může zakládat režim podpory ve smyslu SFEU, tedy zda skutečně neposkytuje selektivní výhodu v souladu s důvodovou zprávou k navržené úpravě. Navržená úprava by nebyla neslučitelná s právem EU nejen proto, že zakládá režim podpory, ale v obecné rovině by bylo třeba takovou podporu (režim podpory) předem notifikovat Komisi, aby posoudila její slučitelnost s vnitřním trhem (čl. 108 odst. 3 SFEU).

Toto stanovisko se konkrétně zabývá otázkou, zda státní podporu zakládá (1) vymezení okruhu subjektů státní pomoci nebo (2) paušální stanovení výše podpory v případě, kdy je provoz podnikatelské činnosti subjektů státní pomoci pouze omezen. S ohledem na první otázku může působit výkladové obtíže, zda lze jako subjekt státní pomoci chápat každou osobu, která svou činnost vykonává „živnostenským nebo obdobným způsobem“ (v souladu s definicí podnikatele obsaženou v § 420 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku), popřípadě zda explicitní zmínka ZŽP vyžaduje existenci zvláštního regulatorního rámce v případě „obdobných způsobů“ výkonu podnikatelské činnosti. Druhá varianta by nejspíše zakládala tzv. právní selektivitu při poskytování výhody podnikům poškozeným mimořádnými opatřeními, a tedy i státní podporu.¹ V zájmu zachování souladu s právem EU by tato definice v případě přijetí navržené úpravy v předložené podobě tak měla být vykládána „eurokonformně“,² tj. v první variantě, ve které je

¹ Sdělení Komise o pojmu státní podpora uvedeném v čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie, C/2016/2946, bod 121.

² Srov. věc C-14/83, *von Colson*, ECLI:EU:C:1984:153, bod 28.

odkaz na ŽŽP ve své podstatě nadbytečný. Podle tohoto výkladu by vymezení příjemců nezakládalo selektivitu.

S ohledem na paušální stanovení výše podpory jako 50 % fixních nákladů v případě omezení provozu podnikatelské činnosti subjektu státní pomoci rovněž vyvstává otázka, zda nezakládá mezi těmito subjekty nedůvodné rozdíly. Jelikož omezení podnikatelské činnosti mohou nabývat různé intenzity, mohou některé dotčené podniky zaznamenat ztráty převyšující 50 % jejich fixních nákladů, zatímco jiné podniky zaznamenají ztrátu nižší než 50 %. Odvětví, ve kterém se příjemce nachází, bude přitom s největší pravděpodobností jedním ze znaků určujících míru pravděpodobnosti, že podniku vznikne v souvislosti s náhradou fixních nákladů výhoda oproti jiným podnikům. V tomto smyslu se nejedná o přímočaře vymezené schéma podpory, které by čistě vymezovalo okruh zvýhodněných příjemců. S ohledem na jeho skutečný efekt na vnitřní trh však lze předpokládat rozdílný dopad v jednotlivých odvětvích (resp. na jednotlivé podniky).³ Navržená paušální výše státní pomoci ve výši náhrady 50 % fixních nákladů tak může zakládat režim podpory. S ohledem na opatrnost i zásadu loajální spolupráce zakotvenou v čl. 4 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii je tak podle našeho názoru vhodné takovouto úpravu jako možný režim podpory předem notifikovat Komisi v souladu s čl. 108 odst. 3 SFEU.

Závěr:

Navržená úprava by pravděpodobně založila režim státní podpory ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU, který je třeba předem notifikovat Evropské komisi.

Tento informační podklad je zpracován k uvedenému číslu sněmovního tisku a nereflextuje eventuelní pozdější pozměňovací návrhy.

Materiál byl Parlamentním institutem zpracován na základě usnesení organizačního výboru Poslanecké sněmovny č. 168, II. volební období.

³ Jedním z prvků zakládajících selektivitu přitom může být například i krátká doba trvání režimu podpory, srov. věc C-458/09 P, *Itálie v Komise*, ECLI:EU:C:2011:769, body 59 a 60.